

En parlamentarisk dimension av global governance

Interparlamentariska unionen påverkan på det
demokratiska ansvarsutkrävandet

Anna Clara Örtendahl

Abstract

According to the values of democracy, the governors should be held accountable for their actions and omissions by the governed. However, on a global level there is a deep deficit of democratic accountability. The Inter-Parliamentary Union, (IPU) whose members consist of almost all of the national parliaments in the world, claims to increase accountability within the UN system. This thesis uses the work of the United Nations with the Sustainable Development Goals as a case to explore how the IPU can affect democratic accountability. By looking at how the IPU can affect the work of the UN with the Sustainable Development Goals with regards to transparency, consultation, evaluation and correction, all aspects of democratic accountability are taken into account. The method of the study is based on qualitative content analysis of mainly publications and reports by the IPU. The analysis reveals that there are some ways that the IPU affects the democratic accountability, although it is limited to the democratic development on a national level.

Nyckelord: global demokrati, interparlamentariska institutioner, Interparlamentariska unionen, global governance, demokratiskt ansvarsutkrävande, FN, de globala hållbarhetsmålen, Agenda 2030, Sustainable Development Goals, Förenta Nationerna.

Antal ord: 9805 stycken

Förkortningar

ECOSOC	Ekonomiska och sociala rådet
EPA	Empire Parliamentary Association
EU	Europeiska unionen
FN	Förenta nationerna
IGO	Inter-governmental organization
IMF	Internationella valutafonden
IPU	Interparlamentariska unionen
NGO	Mellanstatlig organisation
OECD	Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling
OSSE	Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa
UNDP	United Nations Development Programme
WTO	Världshandelsorganisationen

Innehållsförteckning

1	Introduktion	5
1.1	Syfte och frågeställning.....	6
1.2	Disposition	7
1.3	Bakgrund	7
1.3.1	Interparlamentariska Unionen	1
1.3.2	Förenta nationerna.....	3
1.3.3	De globala hållbarhetsmålen	4
2	Teori	5
2.1	Global politik och global governance	5
2.2	Litteraturoversikt.....	6
2.2.1	Demokrati inom nationalstaten	7
2.2.2	Statscentrerat synsätt.....	7
2.2.3	Polycentriskt synsätt.....	8
2.3	Det demokratiska ansvarsutkrävandets principer.....	10
2.3.1	Genomskinlighet	11
2.3.2	Konsultation	11
2.3.3	Utvärdering.....	12
2.3.4	Korrektion	12
3	Metod	13
4	Analys.....	15
4.1	Analys av Förenta nationernas ansvar	15
4.2	Ansvarsutkrävandets principer	16
4.2.1	Genomskinlighet och Interparlamentariska unionen.....	16
4.2.2	Konsultation och Interparlamentariska unionen	18
4.2.3	Utvärdering och Interparlamentariska unionen.....	20
4.2.4	Korrektion och Interparlamentariska unionen.....	22
5	Slutsats	23
6	Litteraturförteckning	26

1 Introduktion

Vi [Interparlamentariska unionen] kommer också att öka ansvarsutkrävandet inom FN (Förenta nationen) systemet och dess olika verksamheter, genom att säkerställa att FN effektiviseras, blir mer genomskinligt och inkluderande samt att det bättre möter människors behov och förväntningar” (IPU, 2014b)

Idag fattas allt fler beslut på en nivå bortom nationalstaten (Slaughter & Zaring, 2006; Slaughter, 2004; Jönsson & Tallberg, 2010; Held & Koenig-Archibugi, 2005; Scholte, 2011a; Scholte, 2014). Miljöproblem, epidemier och finansiella kriser tar inte hänsyn till territoriella statsgränser, var en stat börjar och när den andra tar vid (Slaughter, 2004, s. 4; Weiss & Daws, 2009, s. 4–5; Scholte., 200; Naz & Steffek, 2005). Den globala nivån, till skillnad från inom nationalstaten, saknar de demokratiska mekanismer som säkerställer att folket styr över sina egna angelägenheter. Denna klyfta mellan individers beslutfattande och transnationella beslut. Klyftan skapar tillsammans med bristen på deltagande, transparens (engelska: transparency) och ansvarsutkrävande (engelska: accountability) det som i litteraturen kallas för det demokratiska underskottet (engelska: democratic deficit) inom global governance (Jönsson & Tallberg, 2010, s. 2). För att skapa och upprätthålla ett effektivt och demokratiskt global governance i dagens globaliserade värld har möjligheten till ansvarsutkrävande inom internationella organisationer en kritisk roll (Scholte, 2011a, s. 15). Om en medborgare läser det citatet som presenteras ovan, och som speglar hur IPU väljer att beskriva sig själva i flertalet dokument och debatter, kan hen tro att lösningen på samtliga demokratiska problem inom global governance finns att finna hos dem. Men kan det verkligen stämma?

Mänskligheten lider idag brist på globalt kollektiva nyttigheter (engelska: global, public goods), såsom infrastruktur, finansiell stabilitet, fredliga lösningar på konflikter, dricksvatten och föda. En avgörande faktor i denna situation är avsaknad av ansvarsutkrävande (Scholte, 2011a). Att studera de globala hållbarhetsmålen (engelska: Sustainable Development Goals) utifrån demokratiskt ansvarsutkrävande har hög utomvetenskaplig relevans, eftersom de behandlar människors tillgång och rätt till de globala kollektiva nyttigheterna (jmf. Scholte, 2011a). De globala hållbarhetsmålen är en del av Agenda 2030 och de har följande ändamål:

De syftar till att förverkliga alla människors mänskliga rättigheter och att uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor. De är integrerade och odelbara och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, sociala och miljömässiga.
(Regeringskansliet, 2015)

Inom forskningsfältet global demokrati har frågan om och i så fall hur global governance kan demokratiseras forskats om från ett flertal perspektiv. Det har undersökts ur ett medborgarperspektiv (Archibugi, 2008), jämställdhetsperspektiv (Näsström, 2010) samt om hur andra aktörer än staterna själva kan bidra till att minska det demokratiska underskottet inom global governance (Jönsson & Tallberg, 2010; Macdonald, 2008; Macdonald, 2012). Olika lösningar för att minska det demokratiska underskottet presenteras av forskare inom statsvetenskapen. Några forskare menar att det krävs att det internationella systemet reformeras och andra att systemet måste ersättas helt (Held, 1997). Ytterligare en gren inom forskningen argumenterar för att lösningen är demokratisering av de individuella staterna (Pevehouse & Russett, 2006; Dahl, 1999). Men kan de demokratiska mekanismer som redan finns på nationell nivå användas för att minska det demokratiska underskottet? Denna uppsats undersöker om IPU, vars medlemmar är nästan samtliga av världens nationella parlament, kan bidra med att öka det demokratiska ansvarsutkrävandet inom global governance.

1.1 Syfte och frågeställning

Uppsatsens syfte är att undersöka om parlamentariska institutioner påverkar det demokratiska ansvarsutkrävandet i global governance. Detta görs genom att studera om IPU kan påverka det demokratiska ansvarsutkrävande inom FN:s arbete med de globala hållbarhetsmålen och ämnar på så vis bidra till litteraturen om global demokrati och global governance. Omfattande fallstudier har bedrivits om olika icke-statliga intressegruppers roll i att minska det demokratiska underskottet inom internationella organisationer, såsom FN, IMF (Internationella valutafonden) och OSSE (Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa). Dessutom har forskning bedrivits om interparlamentariska institutioners roll inom global governance, global demokrati och ansvarsutkrävande, men det saknas djupgående forskning på hur de kan påverka det demokratiska ansvarsutkrävandet. Genom att tillämpa en teorianvändande fallstudiedesign tar uppsatsen sig an att undersöka IPU:s roll i att öka det demokratiska ansvarsutkrävandet inom FN:s arbete med de globala hållbarhetsmålen.

Uppsatsens syfte är att undersöka om parlamentariska institutioner påverkar det demokratiska ansvarsutkrävandet i global governance. Detta görs genom att besvara följande frågeställning:

- Hur kan IPU påverka det demokratiska ansvarsutkrävandet inom FN:s arbete med de globala hållbarhetsmålen?

1.2 Disposition

För att kunna presentera de teoretiska perspektiven och få fram en tydlig koppling till analysenheterna IPU och FN ges först en beskrivning av de båda organisationerna och de globala hållbarhetsmålen. Därefter presenteras de teoretiska perspektiven inom global governance och en litteraturoversikt av forskningsfältet, vilket kopplas till ansvarsutkrävande på global nivå. Studien använder sig av professor Jan A. Scholtes vid Göteborgs universitet teoretiska ramverk om demokratiskt ansvarsutkrävande. Analysen inleds därefter genom att reda ut FN:s ansvar i relation till de globala hållbarhetsmålen och därefter analyseras IPU:s påverkan på det demokratiska ansvarsutkrävandet utifrån begreppets fyra principer. Avslutningsvis besvaras forskningsfrågan i kapitlet 5. Sammanfattning.

1.3 Bakgrund

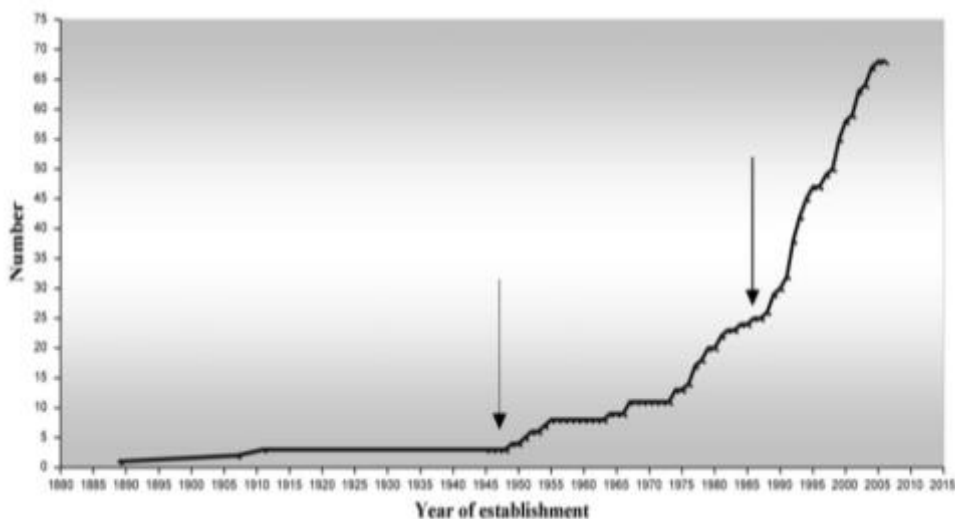
Internationella organisationer är komplicerade enheter som präglas av en mångfald av överlappande och motstridiga sociala, rättsliga och politiska dimensioner, vilket resulterar i att även studiet av dem är komplext (Hurd, 2011, s. 7). Både IPU och FN är internationella organisationer som faller under beteckningen inter-governmental organisationer (IGO), men de skiljer sig även åt på flertalet punkter. En IGO är en organisation som främst består av stater eller delar av stater och de är upprättade genom internationella fördrag (The Yearbook of International Organizations, 2017). IGO skiljer sig ifrån icke-statliga organisationer eftersom de istället består av privata aktörer och inte har stater eller delar av stater som medlemmar (ibid). För att förstå IPU:s roll inom demokratiskt ansvarsutkrävande måste både FN och IPU presenteras. Slutligen i kapitlet beskrivs de globala hållbarhetsmålen samt FN:s arbete i framtagnandet av dem.

1.3.1 Interparlamentariska Unionen

IPU grundades år 1889 av två parlamentariker, fransmannen Frédéric Passy och engelsmannen William Randal Cremer, och syftet var då att föra samman parlamentariker som var övertygade om att fredliga medel och samarbete var den bästa lösningen på konflikter (Šabič, 2008a, s. 259). Längre var IPU den enda organisationen som förde samman parlamentariker från olika länder, med undantag från Nordiska rådet och EPA (Empire Parliamentary Association) (ibid). Till skillnad från idag var medlemmarna i IPU vid grundandet inte parlamenten, utan parlamentarikerna själva (ibid). Dessutom var räckvidden av medlemmar i IPU inte lika stor som den är idag. IPU skriver om sig själva i publikationen *125 Years of Democratic Struggle for Peace* på följande sätt:

Idag innehar IPU rollen att bygga broar mellan nationella parlament, stater och internationella organisationer. I denna roll är IPU innovativt och det är en framstående roll i arbetet med att demokratisera global governance. (IPU, 2016c, s. 18)

Efter andra världskriget infann sig en ökad misstro gentemot politiker. En opinion främst inom Europa började växa fram som krävde ökad transparens och ansvarsutkrävande inom internationell politik (Šabič, 2008a, s. 260). Som en reaktion på detta började olika typer av samarbeten mellan parlamentariker att växa fram. En period som Šabič benämner som ”en period av parlamentarisering av internationella relationer” (ibid). Idéen att parlamentariska organisationer kan ”underlätta dialog och kontakt mellan parlamentariker” spred sig över världen (Šabič, 2008a, s. 161).

Graf 1: Framväxten av interparlamentariska institutioner (Šabič, 2008a)

Den ökande tillväxten av interparlamentariska institutioner illustreras i graf 1 ovan (Šabič, 2008a, s. 161). Šabič menar att ”interparlamentariska institutioner ska förstås som institutioner där parlamentariker samarbetar för att formulera sina intressen, anta beslut, strategier eller program som de genomför eller främjar, formellt och informellt, i samspel med andra aktörer, genom olika medel såsom övertalning, opinionsbildning och institutionell press” (Šabič, 2008a, s. 258). Denna uppsats utgår från Šabičs definition av interparlamentariska institutioner, vilket innebär att huruvida parlamentet är en fungerande demokratisk institution på nationell nivå inte tas hänsyn till. Flertalet länders parlament som inte betecknas som demokratier, som exempelvis Kina och Ryssland, är medlemmar i IPU. Däremot är varken Kongressen eller Representanthuset i USA medlemmar.

Den statsvetenskapliga forskningen har under de senaste åren fått upp ögonen för olika typer av interparlamentariska institutioner och deras roll inom internationell politik. Exempelvis har parlamentariska institutioner studerats som ett fall av parlamentarisk diplomati och forskning har bedrivits angående Europaparlamentet och enskilda parlamentarikers roll i EU:s externa relationer (Gianniti & Lupo, 2016; Jancic, 2016; Dutoit, 2016). Även kongressen i USA och PAM (Parliamentary Assembly of the Mediterranean) och deras roll inom internationell politik har studerats (Cofelice, 2016; Sabic, 2016). Litteraturen visar att interparlamentariska institutioner har olika strategier när de arbetar med olika typer av frågor, så som krishantering, säkerhet, hållbar utveckling och mänskliga rättigheter. Detta blir också tydligt i IPU:s årsrapporter där de presenterar hur de arbetat med olika typer av frågor (IPU, 2013; IPU, 2014a; IPU, 2015a; IPU, 2016b). Denna uppsats ämnar bidra till litteraturen genom att studera om IPU kan öka det demokratiska ansvarsutkrävande inom FN:s arbete med de globala

hållbarhetsmålen. Studien är således avgränsad till att studera de tillvägagångssätt som IPU har inom detta område.

1.3.2 Förenta nationerna

Sedan FN:s bildande år 1945 har organisationen spelat en central roll inom internationell politik och dess syfte har alltid varit att verka för fred (Weiss & Daws, 2009). Det är en internationell organisation som är grundad av medlemsstater med ett mellanstatligt fördrag (engelska: interstate treaty), men existerar fortfarande som självständig juridisk aktör åtskild från sina medlemmar (Hurd, 2011, s. 7). Detta skapar en paradox där FN:s befogenheter och existens har sitt ursprung ur samma aktörer som de sedan övervakar och påverkar, nämligen medlemsstaterna (ibid).

FN en är komplex organisation med många olika underorganisationer och verksamheter (Weiss m.fl. 2009, s. 124). Det finns idag sex olika grundorgan inom FN som innehar olika roller inom organisationen. FN har inget parlament med representanter som är valda av medborgare i världens länder, utan det närmaste parlament som FN kommer är Generalförsamlingen (Martens, 2011, s. 44). Den består av representanter från samtliga medlemsländer och sammanträder i FN:s huvudkontor i New York varje höst (Peterson, 2007). Det är Generalförsamlingen som väljer FN:s generalsekreterare och de beslut som fattas av församlingen är sällan bindande, utan endast rekommendationer (ibid). Säkerhetsrådet, som består av fem ständiga medlemmar och tio som väljs på två år av Generalförsamlingen innehar den största makten inom FN (Malone, 2007). Säkerhetsrådets roll inom FN är främst att ansvara för dess fredsbevarande uppgift (ibid). Inom FN finns den Internationella domstolen i Haag (engelska: International Court of Justice), som är en av FN:s huvudorgan med funktionen att skapa fredliga lösningar på konflikter mellan stater (Crawford & Grant, 2007). Det innebär att samtliga inblandade parter är stater samt att dessa måste ha godkänt att de vill delta i processen (ibid). Inom FN är det endast Säkerhetsrådet som har befogenheter att fatta påtvingade beslut. När det kommer till ansvarsutkrävande finns det således ingen motsvarighet på den globala nivån till domstolsväsendet på nationell nivå.

Att använda sig av FN:s organisationsuppdelning är ett sätt att ta sig an organisationen och dess komplexitet. Ett annat sätt är att behandla FN som tre delar som tillsammans bildar organisationen (Hurd, 2011, s. 14–20; Weiss m.fl. 2009, s. 124). Dels finns själva staterna som möts genom sina representanter inom FN:s olika organ (Hurd, 2011, s. 14–20). Därtill består FN dels av sekretariatet, vilket kan beskrivas som den administrativa personalen och som fattar en del av de beslut som tas inom FN och agerar som egen aktör (Hurd, 2011, s. 10; Weiss

m.fl. 2009, s. 135). Den tredje delen benämns experter och består av de som inte faller in under de två andra kategorierna (Hurd, 2011, s. 9; Weiss m.fl. 2009, s. 127). Det handlar exempelvis om representanter från intresseorganisationer, andra mellanstatliga organisationer och företag (ibid). Utifrån detta synsätt inkluderas IPU i FN, eftersom deras representanter medverkar även i FN:s beslutsprocesser (ibid). Denna studie ämnar inte svara på vilket av dessa synsätt inom forskningen som är mest passande, men det är viktigt att hålla dem i åtanke för att återkomma till dem i analysen. Det illustrerar hur komplext FN är och därmed vilken komplicerad men viktig fråga det demokratiska ansvarsutkrävandet är. Om det till och med finns svårigheter att svara på frågan ”vad är FN?”, då tillfogas frågan ”vem är ansvarig?” ytterligare komplexitet.

1.3.3 De globala hållbarhetsmålen

Arbetet med att ta fram Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen var så omfattande att det pågick under tre års tid och en stor del av förhandlingarna berörde just ansvarsutkrävandet (Donald & Way, 2016). Många olika aktörer konsulterades och förhandlingar mellan stater ägde rum, vilket resulterade i mål som starkt skiljer sig gentemot de tidigare Milleniemaålen (Scholte & Fredrik, 2017). I de globala hållbarhetsmålen betonas vikten av partnerskap och FN skriver att ”alla länder och berörda parter kommer att genomföra denna plan i samarbete och partnerskap” med bland annat privata företag, frivilligorganisationer och nationella parlament (Regeringskansliet, 2015).

Till skillnad från det tidigare Millenniemaålen har Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen antagit en bredare syn på utveckling och hållbarhet (Scholte & Fredrik, 2017). Dessutom har ansvaret breddats och lagts på globala institutioner, stater och mellanstatliga- samt icke-statliga aktörer (Bexel & Jönsson, 2017; Scholte & Fredrik, 2017). Nationella parlament är en typ av aktör som lyfts fram som viktiga i de globala hållbarhetsmålen och Agenda 2030, det är därför av ytterligare utomvetenskaplig relevans att undersöka deras roll i ansvarsutkrävande.

2 Teori

Denna sektion ger en grund för att analysera hur IPU kan öka det demokratiska ansvarsutkrävande inom FN:s arbete med de globala hållbarhetsmålen, genom att presentera den globala politiska kontext som IPU och FN verkar inom. Vidare presenteras en litteraturöversikt om demokrati bortom nationalstaten i syfte att förstå begreppet demokratiskt ansvarsutkrävande. Till sist presenteras de fyra principerna som ingår i Scholtes definition av demokratiskt ansvarsutkrävande, vilka analysen utgår ifrån.

2.1 Global politik och global governance

Det är i en global politisk värld som IPU och FN verkar i idag och hur denna kontext ser ut och tar sig uttryck måste förklaras för att kunna analysera IPU:s påverkan på ansvarsutkrävandet inom FN. Nedan görs detta genom att först ge en kort historisk sammanfattning, för att sedan förklara det internationella system som råder idag och varför parlamentariker väljer att söka sig utanför de territoriella gränserna.

För ca 250 år sedan blev den moderna staten den dominerande formen för politisk organisation i Europa, och senare i andra delar av världen (Held, 2003, s. 465–466). I enlighet med detta traditionella statscentrerade synsätt är staten med dess avgränsade territorium den enda suveräna aktören inom internationell politik (ibid). Vissa staters kapacitet är fortfarande ömtåliga och under en utvecklingsprocess (ibid). Till följd av globaliseringen är inte suveräna och demokratiska stater tillräckliga för att uppnå effektiv administration, rättssäkerhet och ansvarsutkrävande inom det internationella systemet (ibid). Idag har ett ”nytt politiskt landskap formats av de processer, problem och dilemman som globaliseringen genererar” (ibid). Global uppvärmning, epidemier, finansiella kriser och terrornätverk är exempel på problem som en stat inte kan tackla på egen hand. Istället måste de vända sig till varandra för att samarbeta (Scholte, 2005, s. 50–52). Viktigt att ha i åtanke är att globalisering inte är ett nytt fenomen. Under de senaste två tusen åren har världen gått igenom olika faser av globalisering (Held, 2003, s. 465; Scholte, 2005, s. 85–90). Dagens globalisering har bland

annat resulterat i att människor inte längre identifierar¹ sig endast med nationen, utan också med människor utanför nationsgränserna, såsom med kön och klass (Scholte, 2005, s. 224–226)

Det internationella systemet, som är en följd av globaliseringen, är post-soveränt ”i den meningen att politiska processer är institutionellt diffusa och saknar en källa till högsta, absolut och övergripande makt” (Scholte, 2011a, s. 18). Det finns idag inte ett beslutande organ, som exempelvis en stat, som på egen hand, suveränt från andra aktörers påverkan, konstruerar dess offentliga politik (ibid). Global governance är ”en komplex uppsättning regler och reglerande institutioner som gäller för transplanetära jurisdiktioner och valkretsar” (Scholte, 2011a, s. 8). Inom global governance samspelar många olika typer av aktörer, vilket kan sammanfattas med begreppet polycentrism governance (Scholte, 2011a, s. 19). Eftersom internationell politik inte är statscentrerad ökar svårigheterna med att peka ut vem som skall hållas ansvarig för besluten (ibid).

Precis som global governance har utvecklats och förändrats har också staten och dess roll inom systemet förändrats (Held, 2003, s. 467). Istället för att vara *en* aktör, består staten av många delar som interagerar med sina motparter i andra stater (Slaughter, 2004; Slaughter & Zaring, 2006). Nätverk, där exempelvis parlamentariker, domare och poliser möts för att utbyta information och etablera samarbeten, har trätt fram utanför ramarna för det traditionella statscentrerade internationella systemet (Slaughter, 2004; Slaughter & Zaring, 2006; Šabič, 2008b). Med bakgrunden att fler frågor inte kan tacklas på en nationell nivå kan internationella parlamentariska organisationer och samarbeten förstås som ett sätt för parlamentariker att söka sig bortom nationsgränser för att påverka frågor som ligger i deras intresse.

2.2 Litteraturöversikt

Global demokrati är ett växande forskningsfält och litteraturen presenterar olika lösningar på hur global governance kan demokratiseras. För att undersöka demokratiskt ansvarsutkrävande krävs en förståelse av forskningsfältet. Det går att urskilja två olika uppdelningar där den ena bygger på ett statscentrerat perspektiv och det andra på ett polycentriskt perspektiv. Scholte och Held är två framstående forskare som presenterar olika tillvägagångssätt för att demokratisera global governance, men som båda använder sig av denna uppdelning när de presenterar

¹ Identitet innebär ”konstruktioner av att vara, tillhöra och bli” och har en stark påverkan både på en människas syn på hennes relation till andra och på sig själv (Scholte, 2005, s. 224).

forskningsfältet (Scholte, 2014; Held, 2003). För att förstå vad demokrati bortom nationalstaten innebär måste först en kort teoretisk beskrivning av demokrati inom nationalstaten ges.

2.2.1 Demokrati inom nationalstaten

Begreppet demokrati bygger etymologiskt på folkstyre (med *dêmos* betydelse som folket, och *kratos* betydelse styre) och har sitt ursprung i antika Grekland och Mesopotamien (Dryzek, 2000, s. 115). Vad demokrati innebär har historiskt inte varit statiskt utan hela tiden utvecklats och förändrats (Held, 1997, s. 22). Inom forskningen finns det dock viss konsensus kring att demokrati kortfattat handlar om att människor får vara med och bestämma över sina gemensamma angelägenheter (Näsström, 2003) och kan hålla de som fattar besluten ansvariga för dess konsekvenser (Scholte, 2014).

Sedan 1700-talet har demokrati haft ett starkt sammanband med nationalstaten (Archibugi, Koenig-Archibugi, & Marchetti, 2012, s. 2), där det finns ett avgränsat territorium och därigenom ett lätt definierat *dêmos*. Hur utformningen av demokratin bör se ut finns det dock många diskussioner kring, men nationell demokrati består oftast av ett representativt system som involverar allmänna och gemensamma val och rättssäkerhet (ibid). Även om det finns många olika sätt att utforma valen (majoritets, proportionerliga val med mera) så bygger det på principen att varje medborgare har rätt till en röst att påverka vem som ska styra (Held, 1997). Det finns en mängd olika institutionella utformningar av modern demokrati på nationell nivå. De flesta västländer har utvecklat någon form av val, vilket formellt säkerställer att medborgarnas intressen tas hänsyn till och aggregeras i de politiska beslut som tas. För de flesta medborgare innebär detta att de deltar i val genom att lägga sin röst på det parti eller den partirepresentant som bäst kan representera deras intressen i parlamenten, där huvuddelen av de politiska besluten fattas (Steffek & Nanz, 2008, s. 2). Förenklat har i den demokratiska nationalstaten regeringen den verkställande makten, parlamenten den lagstiftande och domstolen den dömande makten. Det finns fler kritiska teorier, så som feminism och poststrukturalism (jmf. Pateman, 1988; De Sousa Santos, 2005), som ifrågasätter den nationella demokratins möjligheter, men som inte berörs här eftersom uppsatsen har fokus på global demokrati och inte undersöker de demokratiska mekanismerna på nationell nivå.

2.2.2 Statscentrerat synsätt

Det finns de forskare som menar att global governance endast kan vara demokratisk i den utsträckning som varje suverän stat är internt demokratiskt,

vilket både Held och Scholte kallar för statscentrerat synsätt (Scholte, 2014, s. 4; Held, 2003, s. 465–466). En framstående forskare inom detta fält är Dahl och kärnan i hans demokratisyn ligger i bristen på ett globalt *dêmos*. Därför menar han att de demokratiska mekanismerna inte fungerar på en nivå bortom nationalstaten (Dahl, 1999). Enligt Dahl går det således inte att reformera FN och andra befintliga internationella organisationer för att minska det demokratiska underskottet inom global governance (Dahl, 1999, s. 32). Däremot kan de internationella organisationerna ha en viktig stöttande roll i demokratiseringsprocessen för de icke-demokratiska medlemsstaterna (ibid) I enlighet med den statscentrerade doktrinen är de internationella organisationerna enligt Dahl ett byråkratiskt förhandlingssystem där stater kan mötas och inte något som i sig självt kan demokratiseras (Dahl, 1999, ss. 32–33).

Det har bedrivits vidare forskning inom den statscentrerade demokratisynen som lyfter fram fördelarna med att flytta beslut till en högre nivå bortom staten. Detta eftersom de menar att det möjliggör en offentlig och kritisk debatt och mer opartiska och kunskapsgrundande beslut (Keohane m.fl., 2009). Annan forskning visar att internationella fredsorganisationer som endast består av demokratiska stater är stabilare än de som består av en blandning av stater med olika typer av statskick (Pevehouse & Russett, 2006).

På nationell nivå finns det olika typer av mekanismer för ansvarsutkrävande som röstning, skuldbeläggning och utnämning, men som är bristfälliga eller helt saknas på global nivå (Uhlin, 2010, s. 28; Koppell J. G., 2010; Held & Koenig-Archibugi, 2005, s. 3). Utifrån en statscentrerad syn på internationell politik fyller FN funktionerna att dels vara ett forum för stater att mötas och dels att vara en resurs för att hjälpa stater att uppnå sina egna intressen och mål (jmf. Hurd, 2011, s. 9-13). Med det statscentrerade synsättet som utgångspunkt är det staterna som fattar besluten inom de internationella organisationer som hålls ansvariga men i dagens globala värld räcker inte det längre (Scholte J. A., 2011, s. 15)

Sammanfattningsvis menar det statscentrerade perspektivet att demokrati på en nivå bortom nationalstaten endast kan uppnås genom att påverka och demokratisera de individuella staterna. Detta är problematiskt eftersom ett icke fullständigt demokratiskt organ ska demokratisera sina egna beståndsdelar. Vilket är paradoxalt.

2.2.3 Polycentriskt synsätt

Det andra perspektivet som går att urskilja inom litteraturen kallar Held och Scholte för polycentriskt (2014, s. 4; Held, 2003, ss. 465–466). Detta synsätt är en kritik gentemot det statscentrerade synsättet och tar hänsyn till den komplexa och

globala värld som saknar en suverän källa till makt, vilket råder idag (Scholte, 2014, s. 6–8; Archibugi m.fl., 2012, s. 1; Archibugi, 2008; Held, 1997, ss. 409–411)

Avsaknaden av ett globalt *dêmos* menar den polycentriska litteraturen är inte ett tillräckligt argument gentemot global demokrati (Scholte, 2014, s. 16; Held, 1997, s. 432). Precis som demokrati i historien inte har varit ett statistiskt fenomen måste det idag utvecklas och förändras för att möta dagens verklighet. Genom att få fram folkets åsikter och intressen på andra sätt än genom röstning skulle då problematiken lösas. Forskare menar att hänsyn ska tas till de människor vilka är berörda av ett beslut, men hur detta bör gå till ger forskarna olika svar på.

Misslyckanden inom internationella organisationer att inkludera de mest berörda människornas intressen i beslutsprocessen är ännu en brist som det inte ännu inte fått någon lösning inom det statscentrerade synsättet (Pallas, 2010, s. 94–96; Scholte, 2014, s. 7). Ett exempel på detta är de mindre önationer som har relativt lite att säga till om i klimatförhandlingarna med tanke på att det är de som är några av dem som påverkas mest av den globala uppvärmningen (ibid). Det är ett exempel på brist gällande inkludering inom global governance, vilket är en av delarna som skapar det demokratiska underskottet. Dessutom bygger det statscentrerade synsättet på att medborgare inom global governance tar sig uttryck genom nationell identitet, men i dagens samtida globala värld stämmer det inte längre (Scholte, 2005).

Forskning har visat att deltagande av intressegrupper och representanter för det globala civilsamhället (Dryzek, 2000, s. 115-120; Näsström, 2010) kan under vissa omständigheter minska det demokratiska underskottet (Steffek & Nanz, 2008; Macdonald, 2008; Macdonald, 2012; Jönsson & Tallberg, 2010) samt öka ansvarsutkrävandet inom internationella organisationer, såsom FN (Martens, 2011) och OECD (Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling) (Ougaard, 2011). De olika intressegrupperna, som exempelvis Bill and Melinda Gates Foundation, Amnesty och Röda korset, är inte valda av ett *dêmos* utan forskningen har visat att de har andra strategier för att göra anspråk på att de representerar en grupp i samhället (jmf. Fuchs m.fl., 2010) (Beauzamy, 2010). Tillsammans med femton andra framstående forskare inom fältet global demokrati visar Scholte att organisationer inom civilsamhället, det vill säga organisationer som inte är företag eller statliga, kan öka ansvarsutkrävandet inom global governance (Scholte, 2011a). Civilsamhället är ”en politisk sfär där medborgare söker sig bortom de politiska partierna för att påverka samhällets normer och regler” (Scholte, 2011a, s. 34). Genom att inkludera organisationer, som representerar en av beslutet berörd grupps intressen, kan global governance demokratiseras. För parlament är källan till demokratisk legitimitet en annan,

nämligen: allmänna och fria val. Både organisationer från civilsamhälle och parlament kan alltså påverka hur demokratiskt ett beslut är, men på olika sätt.

En vanlig kritik av det statscentrerade synsättet som läggs fram inom den polycentriska traditionen är att den inte är förankrad i empirin, exempelvis har icke-demokratiska stater varit en drivande part i flertalet reformer av internationella organisationer som har ämnat skapatransparensoch ansvarsutkrävande, vilket de icke-demokratiska staterna motsätter sig på hemmaplan (Archibugi, 2008). Ytterligare ett kritiskt argument som Scholte lägger fram är att de som representerar staten inom global governance är dessutom professionella byråkrater som inte har någon koppling till befolkningens dagliga liv och intressen (Scholte, 2014, s. 7)

För att sammanfatta det polycentriska synsättet på demokrati bortom nationalstaten kan konstateras att det går att uppnå global demokrati genom att reformera det internationella systemet. Det polycentriska synsättet vidgar demokratibegreppet för att hitta andra sätt att inkludera de berörda människornas intressen. Hur olika grupper aktörer kan öka demokratin på global nivå utifrån begreppet demokratiskt ansvarsutkrävande tydliggörs i nästa delkapitel.

2.3 Det demokratiska ansvarsutkrävandets principer

I litteraturen är ansvarsutkrävande en av de punkter som internationella organisationer fått utstå mest kritik för men det finns olika definitioner av begreppet (Koppell., 2010). Litteraturen kan enas om att kärnan i ansvarsutkrävande är att beslutsfattare (A) inte har obegränsad makt över de som berörs av besluten (B) de fattar och att beslutsfattarna (A) rättfärdigar sina beslut (Held & Koenig-Archibugi, 2005, s. 3; Scholte, 2011a, s. 16–18; Koppell, 2010, s. 31). Det måste alltså finnas kanaler för de som fattar besluten att kommunicera med de som påverkas (ibid).

Scholte presenterar i antologin *Building Global Democracy* ett teoretiskt ramverk för att analysera civilsamhällets roll i att öka det demokratiska ansvarsutkrävandet inom olika internationella organisationer (2011). Civilsamhället och interparlamentariska institutioner skiljer sig åt på åtskilliga punkter, men båda är en aktör inom internationell politik. Scholte presenterar fyra olika principer som utgör fundamentala delar av ansvarsutkrävande som presenteras nedan och vilka används som teoretiskt ramverk för att besvara forskningsfrågan.

2.3.1 Transparens

Den första principen som Scholte presenterar är transparens och är fundamental för både demokrati i allmänhet och för det demokratiska ansvarsutkrävandet i synnerhet (Scholte J. A., 2011, s. 17). Principen handlar om synlighet för A:s verksamhet och beslut (Williams, 2011, s. 113; Scholte J. A., 2011). Nelson urskiljer tre dimensioner av genomskinlighet: hur fullständig informationen är (engelska: fullness), hur tillgänglig den är (engelska: accessibility), och dess läglighet tidsmässigt (engelska: timelines) (Nelson, 2001). Forskning visar att det ökande deltagandet av civilsamhället i FN har ökat dess transparens (Scholte J. A., 2011, s. 51). Civilsamhällets aktiviteter har ökat folkets medvetenhet samt riktat dess uppmärksamhet gentemot FN (ibid).

Genom att intresseorganisationer själva inhämtar information om FN, sammanställer den och gör den tillgänglig för allmänheten kan civilsamhället och andra intresseorganisationer öka genomskinligheten inom FN (jmf Uhlin, 2010, s. 26; Mattens, 2011, s. 51). IPU är inte en del av civilsamhället, men i 4.2.4 Transparens och Interparlamentariska unionen analyseras om de kan ha en liknande roll.

2.3.2 Konsultation

Den andra principen av demokratiskt ansvarsutkrävande är konsultation (engelska: consultation), vilket innebär i vilken utsträckning A förklarar sina avsedda handlingar gentemot B (Scholte, 2011a, s. 17). Det innebär alltså i vilken grad som de berörda är inkluderade i beslutsfattandet och sedan har möjlighet att påverka de planer som A beslutar om (ibid). A kan välja att inkludera B i olika delar av beslutsprocessen, allt ifrån att påverka dagordningen, vara en del av att ta fram beslutsförslag och att ha rösträtt i själva beslutet. Tallberg i samarbete med andra forskare kartlade transnationella aktörers deltagande i beslutsprocesser inom internationella organisationer och kunde urskilja vissa mönster (Tallberg m.fl., 2013). Beslut som berör säkerhets- och finansfrågor har mindre öppenhet gentemot transnationella aktörer i beslutsprocessen, till skillnad från utvecklingsfrågor och mänskliga rättigheter (ibid).

Konsultation kan antingen ske direkt med de berörda eller indirekt genom representanter för gruppen (Scholte, 2011a, s. 17). Sker konsultationen indirekt är det viktigt att undersöka i vilken utsträckning representanten faktiskt kan representera dem de gör anspråk på att representera (ibid). I 4.2.2 Konsultation och Interparlamentariska unionen analyseras om IPU kan öka det demokratiska ansvarsutkrävandet utifrån konsultationsprincipen.

2.3.3 Utvärdering

Den tredje principen av demokratiskt ansvarsutkrävande handlar om att konsekvenser av A:s beslut grundligt utvärderas av en oberoende part, och detta kallas för utvärdering (engelska: evaluation). Denna del av ansvarsutkrävande handlar alltså om tiden efter att beslutet är fattat och A:s förpliktelse att rapportera tillbaka till de berörda angående beslutets konsekvenser (ibid). Utvärderingar kan göras genom exempelvis ”akademiska studier, rapporter från civilsamhället, rättsliga förfaranden, journalistiska utredningar, offentliga utredningar, parlamentariska rapporter och vittnesmål från de berörda människorna” (ibid). I 4.2.3 Utvärdering och Parlamentariska unionen analyseras vilken roll som IPU kan ha när det kommer till utvärderingsprinciper.

2.3.4 Korrektion

Den sista ansvarskrävande principen som Scholte presenterar är korrektion (engelska: correction), vilket innebär att A kompenserar B om det visar sig att A:s agerande har negativa konsekvenser för B (Scholte, 2011a, s. 17). Inom ett demokratiskt land är det den dömande makten som säkerställer att detta fungerar genom mekanismer, vilka konstateras saknas på global nivå i 2.2.2 Statscentrerad demokrati. Inom global governance kan korrektionen ta sig uttryck i ”ursäkter, policyförändringar, institutionella omorganiseringar, reprimander för den anställda personalen, att ledningen avgår, skadestånd eller till och med fängelse” (Scholte, 2011a, s. 17). När det kommer till demokratiskt ansvarsutkrävande är det av stor vikt att A tar ansvar för sina misstag, lär sig av dem och inte upprepar dem (ibid). I 4.2.4 Korrektion och Interparlamentariska unionen besvaras frågan huruvida, och i sådana fall på vilket sätt, IPU kan påverka att FN korrigerar sina misstag.

3 Metod

Teorin ramar in problemområdet och ger den en teoretisk utgångspunkt för att besvara forskningsfrågan. Nedan förklaras metoden för hur forskningsfrågan tas upp genom att först klargöra studiens ambitioner och sedan redogöra för val av forskningsdesign, fall och material.

Denna studie undersöker om IPU kan öka det demokratiska ansvarsutkrävande inom FN:s arbete med de globala hållbarhetsmålen och har således förklarande ambitioner (jmf. Teorell & Svensson, 2007, s. 221). Teorierna som studien använder för att förklara fallet bygger på värderingar kring demokrati, om vad som är rätt och fel och hur världen bör vara förskaffad (jmf. Badersten, 2006, s. 21). Detta innebär dock inte att uppsatsen har normativa ambitioner att svara på hur verkligheten bör vara beskaffad (jmf. Esaiasson m.fl., 2007, s. 29–30).

Att spåra mekanismerna för demokratiskt ansvarsutkrävande kräver att analysen är systematisk och grundad i en välutvecklad förklaringsteori (jmf. Teorell & Svensson, 2007, s. 247). Fallstudien ligger då nära till hands som forskningsupplägg eftersom den öppnar upp för en djupare förståelse för fallet (Levy, 2008, ss. 4–5; Teorell & Svensson, 2007, s. 247). Genom att använda Scholtes teoretiska ramverk kan analysen få fram detaljer på en grundligare analysnivå genom de fyra olika principerna av demokratiskt ansvarsutkrävande (jmf. Teorell & Svensson, 2007, s. 249; Levy, 2008, s. 4). Mekanismspårning erbjuder inte några direkta belägg för det kontrafaktiska (Teorell & Svensson, 2007, s. 251–252), det vill säga hur graden av det demokratiska ansvarsutkrävandet inom FN:s arbete hade sett ut utan IPU. Genom att välja ett fall grundat i tidigare forskning som har gynnsamma förutsättningar för interparlamentariska institutioner att påverka det demokratiska ansvarsutkrävandet kan problematiken kring kontrafaktiska orsakssamband försummas.

Forskning har tidigare visat att arbetet med utvecklingsfrågor inom internationella organisationer ofta inkluderar andra aktörer än staterna (Tallberg, m.fl., 2013) och att de kunnat påverka det demokratiska ansvarsutkrävandet (Scholte, 2011b, s. 308–309). Det innebär att det finns gynnsamma förutsättningar för att IPU inkluderas i beslutsprocessen och därigenom kunna påverka det demokratiska ansvarsutkrävandet (jmf. Esaiasson m.fl., 2007, s. 183–184). Att välja att avgränsa studien till de globala hållbarhetsmålen innebär således att det är ett ”most likely case” upplägg, och om inte IPU kan öka ansvarsutkrävandet inom detta område kan det finnas anledningar att tro att det inte är möjligt inom

andra områden heller (jmf. Esaiasson m.fl., 2007, s. 185). Dessutom är FN en internationell organisation med en central roll inom internationell politik (Weiss & Daws, 2009), vilket gör den till ett fall av tyngd och en relevant organisation att studera inom global governance (jmf. Teorell & Svensson, 2007, s. 151).

Teoriutvecklande forskning som har undersökts hur olika typer av interparlamentariska institutioners roll inom ansvarsutkrävande och global demokrati har bedrivits (Šabič, 2008a; Šabič, 2008b; Slaughter & Zaring, 2006; Slaughter, 2004). Fallstudiedesignen är ett återkommande forskningsupplägg för att ta sig an studiet av global demokrati, genom att avgränsa sig till en specifik internationell organisation eller verksamhetsområde. Exempelvis har omfattande fallstudier bedrivits av Tallberg, Uhlin, Jönsson och Bexell om olika icke-statliga intressegruppers roll i att minska det demokratiska underskottet inom internationella organisationer (Jönsson & Tallberg, 2010; Tallberg m.fl, 2013). Genom att göra en intensiv studie av IPU kan undersökningen gå in djupare i fallet, studera fler aspekter av det och behandla svårtillgängligt material (jmf. Svensson & Teorell, 2007, s. 80).

Det teoretiska ramverket som det demokratiska ansvarsutkrävandet analyseras utifrån presenteras i antologin *Building Global Democracy* och är redigerad av Scholte (2011). I antologin genomför tretton framstående forskare fallstudier av civilsamhällets roll i det demokratiska ansvarsutkrävandet inom olika internationella organisationer (ibid). Det ligger nära till hands att använda teorierna för att genomföra en fallstudie av det demokratiska ansvarsutkrävandet inom FN:s arbete med de globala hållbarhetsmålen.

Empirin som analysen grundar sig på i texter från både IPU och FN består av bland annat rapporter, tal vid konferenser och resolutioner. Genom att tillämpa kvantitativ innehållsanalys kan undersökningen ta fram det väsentliga innehållet utifrån Scholtes teoretiska ramverk genom ”en noggrann läsning av textens delar, helheten och den kontexten vari den ingår” (Esaiasson m.fl., 2007, s. 237). I syfte att genomföra en så oberoende granskning av texterna som möjligt har frågor om hur IPU respektive FN arbetar med de globala hållbarhetsmålen utifrån Scholtes teoretiska ramverk analyserats (jmf. Esaiasson m.fl., 2007, s. 238).

4 Analys

För att kunna analysera hur IPU kan påverka det demokratiska ansvarsutkrävandet inom FN måste först FN:s ansvar i relation till de globala hållbarhetsmålen redas ut. Sedan analyseras IPU:s möjlighet till att påverka det demokratiska ansvarsutkrävandet utifrån Scholtes fyra principer: genomskinlighet, konsultation, utvärdering och korrektion.

4.1 Analys av Förenta nationernas ansvar

För att kunna diskutera ansvarsutkrävande måste frågan om vem som är ansvarig, inför vem och för vad redas ut (Scholte., 2011, s. 19). Uppsatsen är avgränsad till att undersöka FN:s ansvar i arbetet med de globala hållbarhetsmålen, men det är en mer intrikat fråga än hur den initialt kan uppfattas eftersom internationella organisationer är mycket komplexa (jmf. Hurd, 2011, s. 7). Med det statscentrerade synsättet som utgångspunkt är stater den enda aktören på den globala arenan, och det är således endast de som kan hållas ansvariga för de beslut som fattas inom FN. Hurds forskning har visat att FN kan ha fler funktioner än så. Dels har FN funktionen som forum för medlemsstaterna, för medlemsstaterna att mötas och som en resurs för staterna att uppnå sina egna intressen och mål (Hurd, 2011, s. 9–13). Därtill kan FN även inneha funktionen att i vissa frågor agera som en enskild aktör. Alla dessa tre funktioner är viktiga att hålla i åtanke i den vidare analysen för att förstå hur IPU kan påverka det demokratiska ansvarsutkrävandet inom FN. Detta gör att det är svårt att peka på vem som är ansvarig för och exempelvis huruvida målen uppnås, eftersom det är enkelt att skjuta över ansvaret på en annan aktör.

Svaret på vad FN är ansvarig för när det kommer till de globala hållbarhetsmålen finns att finna i målens syfte (jmf. Scholte, 2011a, s. 18). I enlighet med påverkansprincipen är internationella organisationer ansvariga inför de människor vars liv och livsval som besluten som de fattar påverkar (Scholte, 2011a, s. 21). FN beskriver i handlingsplanen för de globala målen att alla människor är inkluderade i målen, så här skriver de:

*Vi föresätter oss att befria mänskligheten från fattigdomens och
bristens tyranni och att hela och säkra vår planet. Vi är fast beslutna*

att ta de djärva och omdanande steg som omgående krävs för att föra in världen på en hållbar och motståndskraftig väg. När vi nu inleder denna gemensamma resa utfäster vi oss att inte lämna någonting utanför. (Regeringskansliet, 2015)

Med att vara ansvarig inför ”mänskligheten” innebär inte att vara ansvarig inför samtliga människor i meningen både framtida generationer och de som inte längre lever. Istället gäller det under den tid som de globala hållbarhetsmålen löper, nämligen från då de undertecknades av medlemsstaterna (den 25–27 september 2015) fram till och med då de löper ut år 2030 (Regeringskansliet, 2015)

Sammanfattningsvis går det att konstatera att FN är en komplex organisation med olika typer av funktioner. Deras ansvar för de globala hållbarhetsmålen sträcker sig över hela mänskligheten över den tid de gäller, men det är ett delat ansvar tillsammans med andra aktörer på den internationella arenan.

4.2 Ansvarsutkrävandets principer

Nedan analyseras IPU:s påverkan på FN:s arbete med de globala hållbarhetsmålen utifrån de demokratiska ansvarsutkrävande principerna genomsynlighet, konsultation, utvärdering, utvärdering och korrektion. Dessutom inkluderas hur IPU själva ser på hur de kan öka ansvarsutkrävandet inom FN.

4.2.1 Genomsynlighet och Interparlamentariska unionen

En av de fundamentala principerna för demokratiskt ansvarsutkrävande är att människor känner till de beslut som fattas inom global governance, det vill säga principen om transparens (Scholte, 2011a, s. 17). Utifrån studiens forskningsproblem måste således frågan om IPU kan öka graden av transparens inom FN:s arbete med de globala hållbarhetsmålen besvaras. Nedan redogörs för om IPU kan öka medvetenheten om de globala hållbarhetsmålen hos allmänheten och sedan studera genomsynlighetens tre dimensioner (jmf Nelson, 2001, s. 1838).

Mycket kritik har riktats gentemot FN angående om bristen på fullständig information som FN gör tillgänglig för allmänheten (Martens, 2011, s. 51). Om IPU kan öka genomsynligheten inom FN:s arbete med de globala hållbarhetsmålen väcker frågor om IPU:s egen genomsynlighet. Kortfattat går det att utifrån Nelsons teorier konstatera att IPU ökar mängden information som är

tillgänglig allmänheten genom att rapportera och informera om deras interaktion och deltagande i FN. I exempelvis dokument som årsrapporter, vilka är skrivna av representanter av IPU för att rapportera tillbaka till IPU:s medlemmar redogörs för samarbetet. Det är dock endast en del av informationen som tillgängliggörs innan både interna möten inom IPU och möten med FN. Det finns alltså brister när det kommer till tidpunkten då informationen blir tillgänglig, alltså dess läglighet. Ytterligare brister i IPU:s transparens finner vi i den andra dimensionen, vilken Nelson kallar tillgänglighet. Det är positivt att informationen finns tillgänglig att gratis ladda ner från deras hemsida. Dock publiceras de flesta nyheter och dokumenten endast på engelska, men vissa även på franska och spanska. Det går alltså att ifrågasätta IPU:s interna genomskinlighet.

Ett av de arbeten som IPU gör relaterat de globala hållbarhetsmålen är att stötta och guida de nationella parlamenten i implementeringen av de globala hållbarhetsmålen. År 2016 författade de tillsammans med FN organet UNDP (United Nations Development Programme) som de kallar för *Self-Assessment Toolkit* och som ämnar hjälpa parlamenten att utvärdera sin kapacitet att implementera målen i landets lagstiftning. I publikationen lyfts vikten fram av att inkludera och uppmärksamma allmänheten och förslag på att det kan göras genom exempelvis informationskampanjer (IPU, 2016a). IPU och UNDP menar att ”det ultimata målet [med *Self-Assessment Toolkit*] är att försäkra att parlamentariker är redo och kapabla att inneha en avgörande roll i att förverkliga Agenda 2030”. (IPU, 2016a, s. 4)

Genom att uppmärksamma och inkludera allmänheten skapar parlamenten en medvetenhet bland människor beträffande de globala hållbarhetsmålen. Detta kan jämföras med den roll som Scholtes forskning visar att civilsamhället har. Det finns dock en skillnad mellan de två aktörerna, eftersom parlamentariker även har en egen agenda. I slutändan är parlamentariker ansvariga inför sina väljare och har intresset av att bli omvalda till nästa mandatperiod (Šabič, 2008a, s. 256). Detta kan ha negativa konsekvenser eftersom en parlamentariker kan ha ett betydligt kortare tidsperspektiv, till följd av mandatperiodens kortvariga längd än de femton år som Agenda 2030 löper över.

Parlamentariker skulle möjligtvis välja att prioritera arbetet med att uppmärksamma de globala hållbarhetsmålen om de uppfattar det som frågor som är viktiga för sin väljarkår. Utifrån de socio-psykologiska effekter som globaliseringen har haft på samhället i form av påverkan på människors nationsidentitet kan globaliseringen påverka väljarkårens identitet (jmf. Scholte, 2005, s. 224). Således skulle en kunna argumentera för att de nationella väljarkårerna, och således även parlamentarikerna, till följd av globaliseringen bryr sig mer om de globala frågorna. Det går dock att ifrågasätta i vilken

utsträckning som parlamentariker har ett intresse i att öka medvetenheten bland allmänheten för de globala hållbarhetsmålen.

Utifrån analysen går det att konstatera att IPU kan ha vissa möjligheter att påverka genomskinligheten inom FN:s arbete med de globala hållbarhetsmålen, men att den är begränsad av att parlamentariker har en egen agenda, deras politiska vilja och IPU:s interna genomskinlighet.

4.2.2 Konsultation och Interparlamentariska unionen

Den andra principen för demokratiskt ansvarsutkrävande är att FN rådgör med de berörda människorna (Scholte, 2011a, s. 17). Utifrån studiens forskningsproblem måste således frågan om IPU ökade graden av konsultation i arbetet med att formulera med de globala hållbarhetsmålen besvaras. För att ta reda på detta analyseras först i vilken del av beslutsprocessen som FN inkluderade IPU och sedan IPU:s möjlighet att indirekt representera de berörda människorna.

I en rapport författad av generalsekreteraren Ban Ki-Moon förklaras att FN:s olika organ konsulterade IPU och andra parlamentariska institutioner i utformandet av de globala hållbarhetsmålen. Detta, enligt rapporten, i syfte att bidra till att ge utrymme och lyssna till folkets intressen och åsikter genom att inkludera parlamenten (FN, 2016, s. 2). IPU har haft dialoger med FN både genom officiella möten och vid inofficiella möten med FN-representanter (IPU, 2013; IPU, 2014a; IPU, 2015a; IPU, 2016b). I generalsekreterarens rapport går det att läsa:

IPU har arbetat tillsammans med FN:s system där de haft den viktiga sammankallande rollen för de nationella parlamenten och andra parlamentariska organisationer, för att diskutera och assistera i att formulera parlamentariska åsikter till väsentliga FN processer.

(FN, 2016)

Den delen av beslutsprocessen som IPU inkluderats i är alltså i framtagandet av förslagen, men de är inte inkluderande i själva beslutet eftersom de inte hade rösträtt. Scholte med flera konstaterar att vikten av beslutsprocessen som olika aktörer deltar i skiljer sig åt i deras olika internationella organisationer och i olika typer av frågor (Scholte, 2011b, s. 315). I denna aspekt är inte IPU unika, utan FN har arbetat aktivt med att konsultera olika aktörer, som bland annat civilsamhället och företag från den privata sektorn, men endast medlemsstaterna har haft rösträtt när utformningen av målen har beslutats om.

Enligt IPU kan de dels öka ansvarsutkrävandet inom FN-systemet genom att se till ”att det bättre möter människors behov och förväntningar” vilket är kopplat till indirekt representation. För att leva upp till den demokratiska dimensionen av ansvarsutkrävande är det viktigt att samtliga människor konsulteras, direkt eller indirekt (Scholte, 2011a, s. 21). Eftersom IPU består av nästan världens alla parlament menar de att de i en mycket stor utsträckning kan representera allmänhetens åsikter. I publikationen *125 Years of Democratic Struggle for Peace* skriver IPU som följer:

IPU är idag den organisation som är närmast att spegla de åsikter som världens människor har. IPU:s legitimitet har sitt ursprung från dess skapande, från deltagandet av valda folkrepresentanter och från dess stora globala omfång av medlemmar. (IPU, 2014b, s. 1)

Argumentet som drivs i citatet bygger på att IPU kan spegla jordens befolknings intressen vilket grundar sig i att medlemmarna i IPU är parlament och genom demokratiska mekanismer representerar medborgarna i landet. Enligt Freedom House var hela 25 procent av världens länder inte demokratier, med fungerande demokratiska intuitioner, civila och mänskliga rättigheter (2017, s. 4). Det i sig kan tyckas vara tillräckligt för att argumentera för att IPU inte kan spegla jordens befolknings intressen. Därtill visar forskning på att nationella val sällan behandlar globala frågor och därför inte blir föremål för de nationella demokratiska mekanismerna (Scholte, 2014, s. 7). Scholte menar att ”parlament visar ignorans och endast gör ytlig granskning av statens involvering i global governance” (Scholte, 2014, s. 7). Möjligtvis kan de representera de människors intressen som lever i ett land med demokratiskt styrelseskick samt vars parlament är medlemmar i IPU.

Att de människor som är berörda av ett beslut skall ha möjlighet att påverka dess utgång råder det konsensus om inom både det statscentrerade och polycentriska synsättet. Det medföljer en kostnad för parlamentariker och talmän att delta i IPU:s möten, både för själva resan och också en alternativ kostnad för det som parlamentarikerna annars kunde ägnat tiden åt. Det innebär att de parlament som inte har höga ekonomiska utvecklingsnivåer inte kan lägga ner samma arbetstid som de som är starkare ekonomiskt. IPU:s möjlighet att representera människors intressen och åsikter blir således begränsade till parlamentens ekonomiska resurser och parlamentarikernas politiska vilja.

Det går följaktligen att ifrågasätta huruvida IPU faktiskt kan representera de berörda människornas intressen och åsikter. Däremot kan kanske IPU indirekt representera parlamentarikers intressen i enlighet med det polycentriska synsättet på demokrati. Mål 16 handlar om att ”främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, se till att alla har tillgång till rättvisa samt bygga upp

effektiva och ansvarsskyldiga och inkluderande institutioner på alla nivåer” (Regeringskanslit). När IPU konsulterades tog de upp att de anser att parlamenten borde ha en framträdande roll i mål 16 (IPU, 2015b). Huruvida detta faktiskt påverkade utformningen av mål 16 är svårt att avgöra. Däremot hade de en demokratisk roll i att diskursivt indirekt representera parlamentarikers åsikter och intressen.

Utifrån analysen går det att konstatera att IPU har begränsade möjligheter att öka det demokratiska ansvarsutkrävandet utifrån Scholtes konsultationsprincip på grund av att det finns en klyfta mellan det de faktiskt indirekt representerar och dem de påstår att de representerar.

4.2.3 Utvärdering och Interparlamentariska unionen

Den tredje principen av demokratiskt ansvarsutkrävande handlar om att konsekvenser av FN:s beslut grundligt utvärderas av en oberoende part (Scholte, 2011a, s. 17). Utifrån studiens forskningsproblem måste således frågan om IPU kan påverka att FN:s arbete med de globala hållbarhetsmålen utvärderas besvaras. Detta görs genom att först presentera hur arbetet med att utvärdera de globala hållbarhetsmålen enligt Agenda 2030 går till och sedan analysera hur IPU bidrar till arbetet.

”Uppföljning och översyn” är en väsentlig del av Agenda 2030 och där förklaras vikten av utvärdering av de globala hållbarhetsmålen (Regeringskanslit, 2015, s. 34–37). Utvärderingen av målen sker på global, nationell och regional nivå men bygger på resultat på insamlad nationell nivå (ibid). De är frivilliga och det finns tydliga instruktioner från FN om hur utvärderingen skall gå till (ibid), bland annat skriver de följande om medlemsstaternas roll:

79. Vi uppmanar även medlemsstaterna att genomföra regelbundna och inkluderande landsledda och landsstyrda översyner av framstegen på nationell och subnationell nivå. (...) De nationella parlamenten och andra institutioner kan också stödja dessa processer. (Regeringskanslit, 2015, s 35)

När det gäller utvärdering lägger FN i Agenda 2030 följaktligen ett stort ansvar på nationell nivå med stöd från FN för länder av det behov men med ett översynsarbete på global nivå (Regeringskanslit, 2015, s. 37–37). Översynsarbetet sker av Högnivåforumet för hållbar utveckling (engelska: UN High-Level Political Forum) som ligger under FN organet ECOSOC (Ekonomiska och sociala rådet). Att ansvaret för utvärderingarna av de globala hållbarhetsmålen ligger på nationell nivå menar Bexell och K. Jönsson leder till att de blir beroende av

institutionell kapacitet och politisk vilja, vilket de anser kan påverka kvalitén på utvärderingarna (2017, s. 25). Även de globala mekanismerna för utvärdering inom högnivåforumet utgår från de nationella utvärderingarna och är en frivillighetsbaserad så kallade peer-review, vilket enligt forskningen gör dem svaga (ibid).

Det finns således brister i systemet för utvärdering av de globala hållbarhetsmålen, eftersom de nationella utvärderingarna riskerar att både vara bristfälliga när det gäller dess oberoende och dess grundlighet. Frågan blir då om parlamenten, med stöd av IPU, kan tillföra utvärderingarna mer oberoende och grundlighet. I Hanoi Declaration, antagen vid 132:e IPU Assembly den 1:a april 2015, åtar sig medlemsparlamenten att aktivt arbeta med att de nationella utvärderingarna upprätthåller god kvalitet (IPU, 2015b). I publikationen *self-assessment toolkit* lyfter IPU och UNDP fram tillvägagångssätt för parlamenten och parlamentariker att säkerställa att de inkluderas i regeringens utvärderingsarbete med de globala hållbarhetsmålen. Detta genom att bland annat inkludera representanter från parlamenten i exempelvis arbetsgrupper som är tillsatta av regeringen. Dessutom har den fokus på hur effektiv parlamenten är att övervaka regeringens arbete med de globala hållbarhetsmålen, dess arbete med utvecklingsbistånd och regeringens samarbeten med internationella utvecklingsorganisationer. IPU rekommenderar parlamenten att kräva årliga rapporter från den verkställande makten om hur läget med de globala hållbarhetsmålen ser ut (IPU, 2014b). I de länder där parlamenten inte är demokratiska och politiskt oberoende från andra makter i samhället är parlamentens möjligheter till påverkan av utvärderingen mycket små. Den statscentrerade synsättets kritik gentemot global demokrati blir här mycket relevant, eftersom IPU:s möjligheter att påverka är beroende av det demokratiska utgångsläget på nationell nivå.

Möjligtvis skulle parlaments involvering i de nationella utvärderingarna kunna öka dess oberoende, men som konstaterades i 3.2.2 Konsultation och Interparlamentariska unionen är parlamentariker inte utan en egen politisk agenda. Ponera att parlamentarikerna skulle följa IPU:s rekommendationer om att ta en aktiv roll i det nationella arbetet att utvärdera målen, så skulle utvärderingarnas oberoende kunna öka. Då blir frågan om parlamentarikerna följer IPU:s rekommendationer, vilket är osannolikt och svår att fastställa.

Utifrån analysen går det att konstatera att IPU har begränsade möjligheter att öka det demokratiska ansvarsutkrävandet utifrån Scholtes utvärderingsprincip, eftersom det inte går att säkerställa dess oberoende i utvärderingsprocessen.

4.2.4 Korrektion och Interparlamentariska unionen

Den sista principen inom demokratiskt ansvarsutkrävande handlar om att ge upprättelse till de berörda människorna och att ändra handlingsplanen i enlighet med den respons som utvärderingarna gett (Scholte, 2011a, s. 17). Utifrån studiens forskningsfråga måste således frågan om IPU kan påverka huruvida FN ändrar sina beslut relaterade till de globala hållbarhetsmålen ställas. När korrektion i förhållande till de globala hållbarhetsmålen analyseras blir frågan om vems handlingar som skall korrigeras aktuell. Frågan kan förstås ur FN:s tre funktioner, som forum, resurs och aktör (jmf. Hurd, 2011).

IPU kan påverka FN som forum för medlemsstaterna genom att påverka agendan, på liknande sätt som Scholte menar att civilsamhällets organisationer kan göra (jmf. Scholte., 2011, s. 232–235). Exempelvis fungerar IPU som en kanal för parlamenten till FN, då IPU kan framföra å parlamentarikernas räkning om staterna inte lever upp till avtalen om de globala hållbarhetsmålen (Hanio Declaration). Sedan är det upp till de andra medlemsstaterna och FN som aktör att handla och sanktionera gentemot medlemsstaterna. Emellertid är det så att de globala hållbarhetsmålen inte är tvingande och att FN har en mycket begränsad möjlighet att sanktionera medlemsstaterna (Cortright m.fl., 2009).

Ytterligare ett sätt som IPU kan bidra med att skapa ansvarsutkrävande i FN:s arbete med de globala hållbarhetsmålen är genom att stötta parlamenten i deras arbete med att ”hålla regeringen ansvarig för de mål som de har skrivit under, se till att viktiga lagar tas och att budgeten anpassas [för att uppnå de globala hållbarhetsmålen]” (IPU, 2015b). IPU menar att de har en viktig roll i att stödja parlamenten för att så bra som möjligt leva upp till det ansvaret (Interparlamentariska unionen, 2016, s. 10). Parlamentens förhållande till regeringen tar här sig uttryck i den lagstiftande kontra den genomförande makten, där parlamenten har rollen att övervaka den genomförande maktens (regeringens) handlande. Šabič menar att interparlamentariska institutioner kan bidra till att öka ansvarsutkrävandet inom global governance eftersom de kan stötta parlamenten i dess roll att utkräva ansvar av den verkställande nationella makten (Šabič, 2008a, s. 267).

Utifrån analysen går det att konstatera att IPU har likande möjlighet att påverka det demokratiska ansvarsutkrävandet inom FN genom att påverka dagordningen. Dessutom kan IPU även hålla staten ansvarig om de inte följer vad de skrivit under. Åter faller analysen då tillbaka på huruvida de demokratiska mekanismerna inom landet fungerar.

5 Slutsats

I föregående kapitel analyseras forskningsfrågan utifrån de fyra principerna av demokratiskt ansvarsutkrävande. I följande kapitel besvaras forskningsfrågan och kopplas till studiens syfte, som är att undersöka om parlamentariska institutioner påverkar det demokratiska ansvarsutkrävandet i global governance.

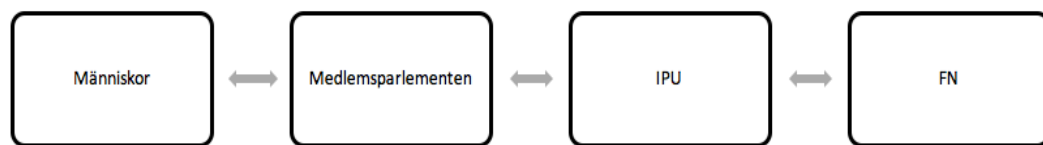
Allt fler beslut fattas idag på en nivå bortom nationalstaten, där de demokratiska mekanismer som finns på nationell nivå saknas (Slaughter & Zaring, 2006; Slaughter, 2004; Jönsson & Tallberg, 2010; Held & Koenig-Archibugi, 2005; Scholte, 2011a; Scholte, 2014). Problemen som parlamentariker ställs inför blir allt mer globala, vilket i samspel med andra konsekvenser av globaliseringen har lett till en kraftig framväxt av interparlamentariska institutioner. En viktig aspekt av demokrati är att beslutsfattare hålls ansvariga för de beslut som fattas samt att de människor som berörs inkluderas i beslutsprocessen. I länder med ett fungerande demokratiskt styrelseskick påverkar parlament ansvarsutkrävandet på nationell nivå. IPU hävdar att de kan öka ansvarsutkrävandet inom FN systemet och skriver följande:

Vi [Interparlamentariska unionen] kommer också att öka ansvarsutkrävandet inom FN systemet och dess olika verksamheter, genom att säkerställa att FN effektiviseras, blir mer genomskinligt, och inkluderande samt att det bättre möter människors behov och förväntningar (IPU, 2014b)

Citatet kan få en okritisk läsare att tro att lösningen på samtliga problem inom global governance finns hos IPU. Att en aktör skulle kunna ha en så stor roll menar Scholte inte är möjligt, eftersom han anser att olika aktörer kan bidra på olika sätt (Scholte, 2011b). IPU kan inte direkt påverka de beslut som fattas inom FN. De är begränsade till de medel vilka interparlamentariska institutioner har för att påverka internationella organisationer. I enlighet med Šabičs definition kan de använda sig av medel såsom övertalning, opinionsbildning och institutionell press (2008a, s. 258).

Analysen visar att IPU i viss utsträckning kan påverka det demokratiska ansvarsutkrävandet i FN:s arbete med de globala hållbarhetsmålen. De kan i öka genomskinligheten i FN:s hantering av hållbarhetsmålen genom att uppmärksamma allmänheten om målen och rapportera om arbetet. Dessutom samlade IPU medlemsparlamenten som beslutade om gemensamma åsikter vilka

framfördes till FN vid ett flertal formella möten. IPU kan även stötta medlemsparlamenten i utvärderingsprocessen av de nationella hållbarhetsmålen på nationell nivå. Likaså kan de stötta medlemsparlamentens arbete i att utkräva ansvar inom stater om hållbarhetsmålen inte uppnås. Kortfattat kan således IPU vara en länk mellan de nationella parlamenten, medborgarna och FN i FN:s arbete med de globala hållbarhetsmålen. Det framgår dock av analysen att det finns ett antal hinder i IPU:s möjlighet att påverka det demokratiska ansvarsutkrävandet och i figur 2 illustreras de olika nivåerna där bristerna uppstår.

Figur 2: IPU:s påverkan

Det finns en brist i länken mellan medborgarnas intressen och IPU eftersom en stor del av världens länder inte är demokratiska. Därför går det inte att säkerställa ifall parlamentarikerna representerar medborgarnas åsikter. Dessutom har inte alla medlemsparlament lika förutsättningar för att delta i IPU:s arbete, vilket påverkar huruvida de mest berörda av ett beslut har möjlighet att göra sin röst hörd. I länken mellan IPU och medlemsparlamenten finns det ytterligare en påverkande faktor, nämligen att alla beslut som fattas inom IPU är rekommendationer och inte påtvingade, så det finns inga garantier att medlemsparlamenten faktiskt följer dem. Möjligheterna för IPU att påverka de staterna och därigenom FN är således begränsade till parlamentens oberoende, parlamentarikernas politiska vilja och egna agenda.

I 3. Metod förklaras att valet att avgränsa studien till FN:s arbete med de globala hållbarhetsmålen innebär ett "most likely case" upplägg (jmf. Esaiasson m.fl., 2007, s. 185). Det gör att det finns anledningar att förmoda att IPU har ytterst få möjligheter att påverka det demokratiska ansvarsutkrävandet inom andra områden än ovan nämnda. Det hade varit intressant att genomföra vidare forskning om parlamentariska institutioner som endast består av fungerande parlament i demokratiska stater, som exempelvis Nordiska rådet och hur det hade kunnat påverka det demokratiska ansvarsutkrävandet inom global governance. Dessa parlamentariska institutioner kan tyckas ha större möjlighet än IPU att representera medborgarna i de respektive medlemsparlamenten.

Det statscentrerade synsättet menar att internationella organisationer endast kan vara demokratiska i den mån som deras medlemsstater är. I stor utsträckning stämmer detta på IPU eftersom de begränsas av den demokratiska nivån som finns

inom staterna vars parlament är medlemmar i organisationen. Enligt det statscentrerade synsättet kan internationella organisationer inneha en viktig roll i att stötta och trycka på de icke-demokratiska medlemmarna i riktning gentemot demokratisering. Genom att göra detta kan IPU öka det demokratiska ansvarsutkrävandet inom FN. Utifrån ett polycentriskt synsätt ifrågasätts IPU:s möjligheter att påverka det demokratiska ansvarsutkrävandet eftersom det inte går att säkerställa ifall de representerar de berörda människornas åsikter och intressen.

6 Litteraturförteckning

- Archibugi, D. (2008). *The global commonwealth of citizens : toward cosmopolitan democracy*. Princeton: Princeton University Press.
- Archibugi, D., Koenig-Archibugi, M., & Marchetti, R. (2012). Introduction: Mapping global democracy. i D. Archibugi, M. Koenig-Archibugi, & R. Marchetti (red.), *Global democracy : normative and empirical perspectives*. Cambridge : Cambridge University Press, s. 1-21.
- Badersten, B. (2006). *Normativ meotd: Att studera det önskvärda*. Lund: Studentlitteratur .
- Beauzamy, B. (2010). "Transnational social movements and democratic legitimacy" i E. Erman, & A. Ahlin (red.), *Legitimacy beyond the state? : re-examining the democratic credentials of transnational actors*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, s. 110-129
- Bexel, M., & Jönsson, K. (2017). Responsibility and the United Nations Sustainable Development Goals. *Forum for development studies*, 44(1), s. 13-29.
- Burall, S., Neglian, C., & Kovach, H. (2003). *Power without accountability*. London: The One World Trust .
- Cofelice, A. (2016). "The Parliamentary Assembly of the Mediterranean and Its Contribution to Democracy Promotion and Crisis Management", *Hague Journal of Diplomacy*, 11(2/3), s. 292-310.
- Cortright, D., Lopez, G. A., & Gerber-Stellingwerf, L. (2009). "Sanctions", i S. Daws, & T. G. Weiss, *The Oxford Handbook on the United Nations*. Oxford: Oxford University Press s. 350-367.
- Crawford, J., & Grant, T. (2007). "International Court of Justice", i S. Daws, & T. G. Weiss (red.), *Oxford Handbook on the United Nations*. Oxford: Oxford University Press, s. 194-207.
- Dahl, R. A. (1999). Can international organizations be democratic? A sceptic's view. i I. Shapiro , & C. Hacker-Cordón, *Edges, Democracy's*. Cambridge: Cambridge University Press, s. 19-36.
- De Sousa Santos, B. d. (2005). *Democratizing Democracy: beyond the liberal democratic canon*. London: Verso.
- Donald, K., & Way, S.-A. (2016). "Accountability for the Sustainable Development Goals: A Lost Opportunity?" *Ethnic and international affairs*, 30(2), s. 201-213.
- Dryzek, J. S. (2000). *Deliberative democracy and beyond : liberals, critics, contestation* (1:a upplagan uppl.). Oxford: Oxford Political Theory.
- Dutoit, L. (2016). "The International Role of the European Parliament's Intergroups", *Hague Journal of Diplomacy*, 11(2/3), s. 182-195.
- Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., & Wängnerud, L. (2007). *Metodpraktikarn: Konsten att stuera samhälle, individ och marknad* (3:e upplagan uppl.). Stockholm: Norstedts juridik.

- FN = Förenta nationerna, Generalförsamlingen (2016), *Interaction between the United Nations, national parliaments and the Inter-Parliamentary Union: report of the Secretary-General*, A/70/917 (09-06-2016), tillgänglig via undocs.org/A/70/917
- Freedom House (2017) *Freedom of the Press : Freedom in the World: 2017* [Elektronisk resurs]. Hämtat från: https://freedomhouse.org/sites/default/files/FH_FIW_2017_Report_Final.pdf
Hämtdatum: 18-05-2017
- Fuchs, D., Agni, K., & Julia, S. (2010). "Democratic legitimacy of transnational corporations in global governance" i E. Erman, & A. Uhlin (red.), *Legitimacy beyond the state? Re-examining the democratic credentials of transnational actors*. Basingstoke: Palgrave Macmillan. s. 41-63
- Gianniti, L., & Lupo, N. (2016). "The Role of the European Parliament President in Parliamentary Diplomacy". *Hague Journal of Diplomacy*, 11(2/3), s. 144-160.
- Grant, R. W., & Keohane, R. O. (2005). Accountability and Abuses of Power in World Politics. 99(1), 29–43.
- Held, D. (1997). *Demokratimodeller Från klassisk demokrati till demokratisk autonomi* (2:a uppl.). (S. Jodebrandt, A. Persson, & T. Winqvist, övers.) Göteborg: Daidalos.
- Held, D. (2003). Cosmopolitanism: globalisation tamed? 29(4), s. 465–480.
- Held, D., & Koenig-Archibugi, M. (2005). "Introduction" i D. Held, & M. Koenig-Archibugi (Red.), *Global governance and public accountability*. Malden, Massachusetts: Blackwell, s. 1-8.
- Held, D., & McGrew, A. (2002). *Governing globalization : power, authority and global governance / edited by David Held and Anthony McGrew*. (D. David Held , & A. McGrew, red.) Malden, Massachusetts: Polity Press.
- Hurd, I. (2011). "Theorizing International Organizations : Choices and Methods in the Study of International Organizations",. *Journal of International Organizations*, 2(2), s. 7-22.
- IPU = Interparlamentariska unionen . (2013). *Annual report on the activities of the Inter-Parliamentary Union: 2013*. Interparlamentariska unionen .
- IPU = Interparlamentariska unionen . (2014a). *Annual report on the activities of the Inter-Parliamentary Union: 2014*. Interparlamentariska unionen .
- IPU = Interparlamentariska unionen. (2014b). *125 years of democratic struggle for peace*. [Elektronisk] Hämtat från: <https://beta.ipu.org/resources/publications/about-ipu/2016-07/125-years-democratic-struggle-peace> Hämtdatum: 01-05-2017
- IPU = Interparlamentariska unionen . (2015a). *Annual report on the activities of the Inter-Parliamentary Union: 2015*. Interparlamentariska unionen .
- IPU = Interparlamentariska unionen . (2015b). *Hanoi Declaration- the sustainable Development Goals: Turning words into Actions*. Interparlamentariska unionen .
- IPU = Interparlamentariska unionen. (2016a). *Parliaments and the Sustainable Development Goals A self- assessment toolkit*. Frankrike: Printing ICA.
- IPU = Interparlamentariska unionen . (2016b). *Annual report on the activities of the Inter-Parliamentary Union: 2016*. Interparlamentariska unionen .

- IPU = Interparlamentariska unionen . (2016c). Interparlamentariska unionens webbplats . [Elektronisk] Hämtat från <https://beta.ipu.org/resources/publications/about-ipu/2017-01/strategy-2017-2021> Hämtdatum: 01-05-2017.
- IPU = Interparlamentariska unionen. (2016c). *Strategy 2017-2021: Strong democratic parliaments serving the people*: 2016. Interparlamentariska unionen .
- Jancic, D. (2016). "World Diplomacy of the European Parliament", *Hague Journal of Diplomacy.*, 11(2/3), s. 121-143.
- Jönsson, C., & Tallberg, J. (2010). "Transnational Actor Participation in International Institutions: Where, Why, and with What Consequences?" i C. Jönsson, & J. Tallberg (Red.), *Transnational actors in global governance Patterns, explanations and implications*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, s.1-21
- Kaiser, K. (1971). Transnational Relations as a Threat to the Democratic Process. *International Organization*, 25(no. 3), ss. 706-720.
- Keohane, R. O., Macedo, S., & Moravcsik, A. (2009). "Democracy-Enhancing Multilateralism", *International Organization*, 63(1), s. 1-31.
- Koppell, J. G. (2010). *World Rule Accountability, Legitimacy, and the Design of Global Governance* . Chicago and London : The University of Chicago Press .
- Kuyper, J. (2016). *Global Democracy*. (E. N. Zalta, Red.) Hämtat från The Stanford Encyclopedia of Philosophy: <https://plato.stanford.edu/archives/win2016/entries/global-democracy/> den 17 04 2017
- Levy, J. S. (2008). "Case Studies: Types, Designs, and Logics of Inference", *Conflict Management & Peace Science*, 25(1), s. 1-18.
- Macdonald, T. (2008). *Global Stakeholder Democracy: Power and Representation Beyond Liberal States*. Oxford: Oxford University Press.
- Macdonald, T. (2012). "Citizens or stakeholders? Exclusion, equality and legitimacy on global stakeholder democracy" i D. Archibugi, M. Koenig-Archibugi, & R. Marchetti, *Global Democracy normative and empirical perspectives* (ss. 47-68). Cambridge: Cambridge University Press.
- Malone, D. M. (2007). "Security Council", i S. Daws, & T. G. Weiss (Red.), *Oxford Handbook on the United Nations*. Oxford: Oxford University Press, s. 118-133.
- Martens, K. (2011). "Civil society and accountability of the United Nations", i J. A. Scholte (red.), *Building global democracy? Civil Society and accountable global governance*. Cambridge: Cambridge University Press, s. 42-57
- Naz, P., & Steffek, J. (2005). "Global governance, participation and the public sphere" i D. Held, & M. Koenig-Archibugi (red.), *Global governance and public accountability*. Malden , Massachusetts: Blackwell, s. 190-211.
- Nelson, P. J. (2001). "Transparency Mechanisms at the Multilateral Development Banks". *World Development* , 29(11), s. 1835-1847.
- Näsström, S. (2003). "What Globalization Overshadows", *Political Theory*, 31(6), s. 808-834.
- Näsström, S. (2010). "Democracy Counts: Problems of Equality in Transnational Democracy" i C. Jönsson, & J. Tallberg (red.), *Transnational actors in global governance : patterns, explanations and implications* (1: uppl.). Basingstoke: Palgrave Macmillan, s. 197-219.

- Ougaard, M. (2011). "Civil society and patterns of accountability in the OECD" i J. A. Scholte, *Building global democracy? : civil society and accountable global governance*. Cambridge ; New York, Cambridge: University Press, s. 163-181.
- Pallas, C. L. (2010). "Good Morals or Good Business? NGO Advocacy and the World Bank's 10th IDA" i E. Erman, & A. Uhlin (red.), *Legitimacy beyond the state? re-examining the democratic credentials of transnational actors*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, s. 85-109
- Palmer, R. R. (1959). *The Age of the Democratic Revolution—The Challenge. A Political History of Europe and America, 1760–1800*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Pateman, C. (1988). *The sexual contract* (1:a uppl.). Cambridge : Polity.
- Peterson, M. J. (2007). General Assembly. i S. Daws, & T. G. Weiss (red.), *Oxford Handbook on the United Nations*. Oxford: Oxford University Press, s. 98-113
- Pevehouse, J., & Russett, B. (2006). "Democratic International Governmental Organizations Promote Peace", *International Organization*, 60(4), s. 969–1000.
- Picciotto, S. (1997). "Networks in International Economic Integration: Fragmented States and the Dilemmas of Neo-Liberalism". *Northwestern Journal of International Law & Business*, 17(1), ss. 1014-105.
- Regeringskansliet (2015), *Att förändra vår värld: Agenda 2030 för hållbar utveckling*, (Regeringskansliet övers.) tillgänglig via <http://www.regeringen.se/48e36d/contentassets/a69f085ada12410989115a1ff64be6d8/att-forandra-var-varld-agenda-2030-for-hallbar-utveckling>.
- Reinicke, W. H. (1998). *Global Public Policy: Governing without Government?* Washington, D.C.: Brookings Institution Press.
- Rieger, E., & Leibfried, S. (2003). *Limits to globalization : welfare states and the world economy*. (B. W. Veghte, övers.) Cambridge: Polity.
- Šabič, Z. (2008a). "Building Democratic and Responsible Global Governance: The Role of International Parliamentary Institutions", 61(2), s. 255–271.
- Šabič, Z. (2008b). "Democracy Across Borders: Parliamentarians and International Public Spheres", *Javnost - The Public*, 15(3), s. 75-88.
- Šabič, Z. (2016). "Parliamentary Diplomacy and the us Congress: The Case of the NATO Parliamentary Assembly". *Hague Journal of Diplomacy*, 11(2/3), s. 35-252.
- Scholte, J. (den 29 05 2014). Reinventing Global Democracy. 20(1), 3-28.
- Scholte, J. A. (2005). *Globalization: a critical introduction* (2:a uppl.). New York: Palgrave Macmillan.
- Scholte, J. A. (2011a). "Conclusion", i J. A. Scholte (red.), *Building global democracy? civil society and accountable global governance*. Cambridge, New York: Cambridge University Press, s. 206-342.

- Scholte, J. A. (2011b²). "Global governance, accountability and civil society" i J. A. Scholte (red.), *Building global democracy? Civil society and accountable global governance* . Cambridge : Cambridge University Press, s. 8-41
- Scholte, J. A., & Fredrik, S. (2017). "A changing global development agenda?" *Forum for development studies* , 44(1), s, 1-12.
- Slaughter, A.-M. (2004). *A new world order* . Princeton: Princeton.
- Slaughter, A.-M., & Zaring, D. (2006). "Networking Goes International: An Update", *Annual Review of Law and Social Science*, 2(1), 211-229.
- Steffek, J., & Nanz, P. (2008). "Emergent Patterns of Civil Society Participation in Global and European Governance" i C. Kissling, J. Steffek, & P. Nanz (Red.), *Civil society participation in European and global governance : a cure for the democratic deficit?* (ss. 1-29). Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Svensson, T., & Teorell, J. (2007). *Att fråga och att svara. Samhällsvetenskaplig metod*. Malmö: Liber.
- Tallberg, J., Sommerer, T., Squatrito, T., & Jönsson, C. (2013). *The opening up of international organizations : transnational access in global governance* (1:a uppl.). Cambridge : Cambridge University Press.
- Teorell, J., & Svensson, T. (2007). *Att fråga och att svara : samhällsvetenskaplig metod* (1a upplagan uppl.). Stockholm: Liber.
- Uhlin, A. (2010). Democratic Legitimacy of Transnational Actors. i E. Erman, & A. Uhlin, *Legitimacy Beyond the State? Re-examining the Democratic Credentials of Transnational Actors*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, s. 16-40.
- Union of International Associations. (2017). *The Yearbook of International Organizations*. Hämtat från Frequently Asked Questions: <https://www.uia.org/faq> den 17-05-2017
- Weiss, T. G., & Daws, S. (2009). World Politics: Continuity and Change Since 1945. i T. G. Weiss, S. Daws, T. G. Weiss, & S. Daws (red.), *The Oxford Handbook on the United Nations*. Oxford: Oxford University Press.
- Weiss, T. G., & Daws, S. (2009). World Politics: Continuity and Change Since 1945 . i *The Oxford Handbook on the United Nations* (ss. 3-34). Oxford: Oxford University Press.
- Williams, M. (2011). *Civil Society and IMF accountability* (1:a upplagan uppl.). Cambridge, New York: Cambridge University Press, s. 3-35.
- Woods, N. (2002). Global governance and the role of institutions. i D. Held, & A. McGrew (Red.), *Governing globalization Power, authority and global governance*. Malden, Massachusetts: Polity Press, s. 25-45.